

Od audytu do kontroli w terenie

Realizacja przedsięwzięcia
z perspektywy kontroli WFOŚiGW

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Krakowie**

Izabela Radziszewska

Zastępca Kierownika Zespołu Kontroli Zewnętrznej

5 października 2026 r.

Co potwierdzamy podczas kontroli?

Porównujemy wykonane prace z zakresem określonym w dokumentacji i umowie o dofinansowanie.

Zakres prac — co wykonano i w której części budynku.

Zgodność wykonania — jakie materiały i urządzenia zastosowano.

Rozliczenie — czy prace przedstawione do dofinansowania znajdują potwierdzenie na miejscu.

Podstawa oceny konkretnej sprawy

Umowa o dofinansowanie i właściwa wersja programu.

Wniosek oraz dokumenty określające zakres przedsięwzięcia w tym audyt energetyczny.

Regulamin i wytyczne kontroli stosowane przez Fundusz.

Dokumentacja rozliczeniowa, oględziny i wyjaśnienia.

Przykłady historyczne oceniamy według zasad właściwych dla ich umów.

Kontrola na kolejnych etapach przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem

Etap	Przedmiot weryfikacji
Przed zawarciem umowy	Dane i okoliczności istotne dla przyznania wsparcia
Podczas realizacji / przed wypłatą	Stan wykonania zakresu przedstawionego do rozliczenia
Po zakończeniu przedsięwzięcia	Zgodność zrealizowanego zadania z umową
W okresie trwałości	Zachowanie wymaganych efektów i warunków umowy

Formy i rodzaje kontroli

Forma

Kontrola na dokumentach w siedzibie Funduszu.

Kontrola na miejscu realizacji przedsięwzięcia.

Kontrola doraźna może dotyczyć realizacji przed wypłatą lub okresu trwałości.

Rodzaje

Kontrole ujęte w planie.

Kontrole inwestycji zrealizowane siłami własnymi

Kontrole doraźne wynikające z ujawnionych okoliczności.

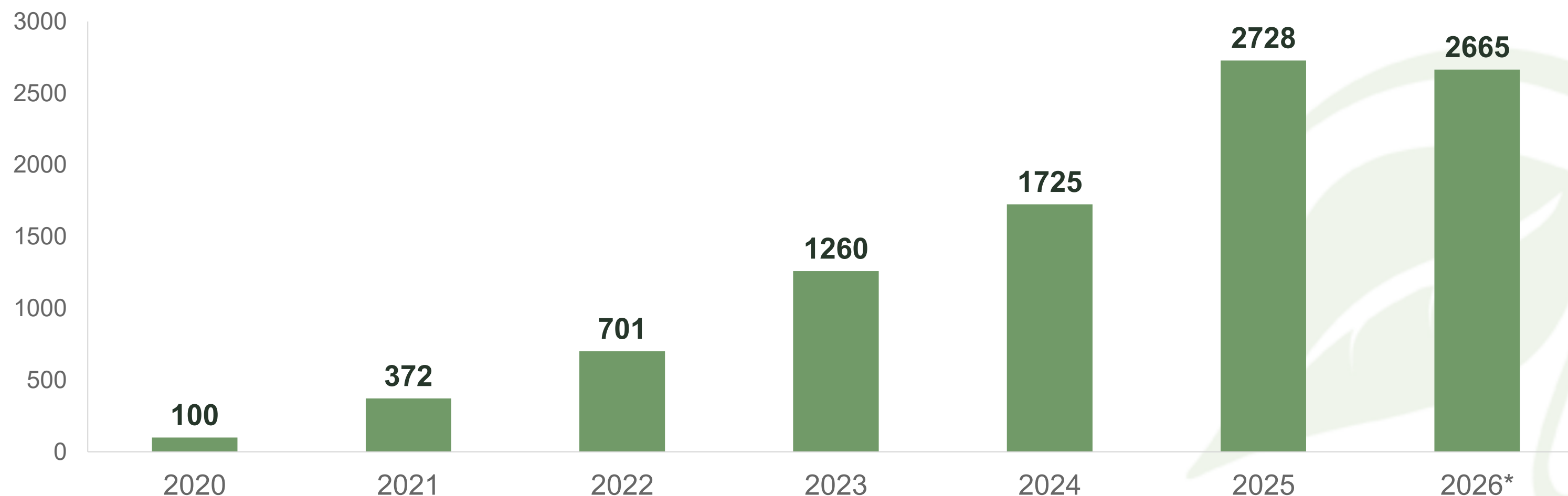
Kontrole zlecane, w tym przez NFOŚiGW.

Wizytacja końcowa a kontrola Funduszu

	Wizytacja końcowa operatora	Kontrola WFOŚiGW
Rola	Weryfikacja realizacji przedsięwzięcia na potrzeby rozliczenia końcowego	Ocena zgodności przedsięwzięcia z umową i programem
Na miejscu	Oględziny zakresu i dokumentacja zdjęciowa	Oględziny, pomiary, dokumenty i wyjaśnienia
Dokument	Protokół wizytacji końcowej	Protokół kontroli z ustaleniami

Wizytacja operatora nie zastępuje kontroli Funduszu.

Liczba kontroli w latach 2020–2026

2026: 2665 kontroli według stanu na 5 października

Przygotowanie do kontroli

Analiza umowy, zakresu prac i dokumentów do rozliczenia.

Kontakt z beneficjentem i ustalenie terminu kontroli.

Przygotowanie dokumentów oraz dostępu do objętych kontrolą części budynku.

Na miejscu: identyfikacja kontrolujących i wyjaśnienie zakresu czynności.

Przed wyjazdem wskazujemy miejsca i pozycje wymagające porównania.

Budynek mieszkalny jednorodzinny, który będziemy kontrolować

Część obiektu	Zakres przedstawiony do rozliczenia
Piwnica, część mieszkalna i strych	Wymiana okien
Gandek oraz pomieszczenie gospodarcze/garażu	Wymiana drzwi
Ściany i poddasze	Ocieplenie przegród
Kotłownia i instalacje	Wymiana źródła ciepła, modernizacja c.o. i c.w.u.

Dokumenty przed wejściem do budynku

W dokumentacji

Wymiana okien

Wymiana drzwi zewnętrznych

Ocieplenie ścian zewnętrznych

Ocieplenie dachu

Pytania kontrolującego

Które okna i w jakich pomieszczeniach?

Które ściany i po której stronie?

Dach czy strop? Jaki zakres powierzchni?

Nowe okna w piwnicy i na strychu

W dokumentach: wymiana stolarki.

Na miejscu: okna także w pomieszczeniach bez widocznych grzejników

Sprawdzamy status ogrzewania i założenia audytu.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Sama wymiana okna nie potwierdza kwalifikowalności kosztu.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Drzwi w ganku i przy garażu

Lokalizacja drzwi	Pytanie podczas kontroli
Z zewnątrz do nieogrzewanego ganku	Czy drzwi oddzielają pomieszczenie ogrzewane od nieogrzewanych?
Z ganku do ogrzewanego domu	Czy to właśnie ta przegroda odpowiada zakresowi umowy?
Między ogrzewanym garażem a domem	Czy po obu stronach znajdują się pomieszczenia ogrzewane?

Sprawdzamy warunki po obu stronach drzwi.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Pomiar powierzchni ocieplenia ścian

**Powierzchnia netto =
powierzchnia ścian
– powierzchnia otworów**

Odejmujemy okna, drzwi i pozostałe otwory.

Przykład: ściany 200 m², okna 30 m², drzwi 5 m².

$200 \text{ m}^2 - 30 \text{ m}^2 - 5 \text{ m}^2 = 165 \text{ m}^2 \text{ netto}$

Którą ścianę ocieplono?

Audyt: ogólny zapis „ocieplenie ścian zewnętrznych”.

W terenie: ściany szczytowe na poddaszu, izolacja od wewnątrz.

Ustalamy lokalizację, warstwy przegrody i zakres wykonania.

Porównujemy rzeczywiste rozwiązanie z wariantem przyjętym w dokumentacji.

Niejasny opis wymaga wyjaśnienia. Sam kierunek ułożenia izolacji nie przesądza oceny.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Ściany przy gruncie i poniżej terenu

Dokumentacja nie określa, która część ściany podlega ociepleniu.

Brakuje wysokości, głębokości i uzasadnienia powierzchni.

Część robót jest już zakryta i niedostępna do bezpośrednich oględzin.

Łączymy obmiar z opisem technicznym i dokumentacją z realizacji.

Ściana przy gruncie wymaga jednoznacznego opisu zakresu.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Dach czy strop pod poddaszem?

W audycie przewidziano ocieplenie dachu.

Na miejscu ustalamy sposób użytkowania i ogrzewania poddasza.

Sprawdzamy, która przegroda oddziela część ogrzewaną od nieogrzewanej.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Ocenie podlega konkretna przegroda i jej funkcja w budynku.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Zmiana poddasza w trakcie prac

Założenie audytu

Ocieplenie połaci dachu według przyjętej geometrii i strefy ogrzewanej.

Zmiana wykonania

Beneficjent wydziela sufit lub strop. Nad nim powstaje dodatkowa przestrzeń.

Ponownie ustalamy granicę ogrzewania, układ izolacji i powierzchnię do rozliczenia.

Nie odejmujemy „czubka” dachu automatycznie, bez oceny rzeczywistego układu.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Dobudówka i status obiektu

Ocieplenie dachu obejmuje także dobudowaną część.

W dokumentach pojawia się przeznaczenie gospodarcze.

Sprawdzamy pozwolenie, projekt i ewentualną zmianę sposobu użytkowania.

Rozdzielamy status obiektu od daty granicznej właściwej edycji programu.

2013 i 2020 to daty graniczne różnych zasad programu.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Nowe źródło ciepła, a co ze starym?

Dokumenty potwierdzają wymianę źródła ciepła.

W budynku znajdujemy także stare urządzenie.

Sprawdzamy podłączenie, możliwość użytkowania i dokumenty wyłączenia.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Oględziny obejmują źródła ciepła istotne dla spełnienia warunków umowy.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Urządzenie z faktury i urządzenie na miejscu

Odczytujemy producenta, model i oznaczenia z tabliczki.

Porównujemy urządzenie z fakturą i protokołem odbioru.

Sprawdzamy wymagane dokumenty, montaż i uruchomienie.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Parametry dokumentujemy dla faktycznie zamontowanego urządzenia.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Modernizacja c.o. w protokole i w domu

Protokół odbioru wskazuje modernizację instalacji.

W terenie brakuje części wykazanych grzejników lub prac.

Rozpisujemy zakres wykonany i pozycje wymagające wyjaśnienia.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Podpisany protokół odbioru porównujemy ze stanem faktycznym.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Instalacja c.w.u. i zakończenie montażu

Sprawdzamy, jaki zakres c.w.u. objęto umową.

Identyfikujemy zasobnik i pozostałe wykazane elementy.

Porównujemy zakup, montaż oraz sposób podłączenia.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Przykład do dyskusji: nowy zasobnik wykazany w dokumentach, ale niepodłączony.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Zdjęcia i stan sprzed termomodernizacji

W audycie znajdujemy zdjęcie budynku już po wykonaniu prac.

Ustalamy datę wizji lokalnej i stan przyjęty do obliczeń.

Szukamy dowodów pozwalających odtworzyć zakres i chronologię robót.

Zdjęcie z materiałów kontrolnych, ilustracja zagadnienia.

Zdjęcie po pracach nie jest dowodem stanu wyjściowego.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Rzuty budynku jako wsparcie podczas kontroli

Dołączone do audytu czytelne rzuty budynku ułatwiają weryfikację powierzchni przegród podczas kontroli w terenie.

Pozwalają porównać wymiary i powierzchnie przyjęte w dokumentacji z pomiarami wykonanymi na miejscu oraz wyjaśnić ewentualne rozbieżności.

Rzut z wymiarami pomaga ustalić, skąd wynika powierzchnia wskazana w audycie.

.

Rzuty poziome należą do wymaganego zakresu inwentaryzacji w audycie.

Jak potwierdzamy zakres wykonanych prac?

Rozbieżność	Dowody i wyjaśnienia
Lokalizacja okna lub drzwi	Oględziny miejsca montażu oraz sprawdzenie, jakie pomieszczenia oddziela okno lub drzwi i czy są one ogrzewane
Powierzchnia ocieplenia	Obmiar, zakres dokumentacji, opis detali
Rodzaj i grubość ocieplenia niewidocznego podczas kontroli w terenie	Sprawdzenie w dostępnych miejscach, zdjęcia z realizacji i dokumenty materiałowe, a w skrajnych przypadkach — pomiar grubości ocieplenia przez punktowe nakłucie elewacji
Zakres instalacji	Oględziny, oznaczenia urządzeń, faktury i protokoły

Protokół i dalsze rozliczenie

Opisujemy stan faktyczny i wskazujemy rozbieżności.

Dołączamy lub opisujemy dowody oraz wyjaśnienia.

Formułujemy ustalenia i ocenę realizacji zadania.

Dalsze działania zależą od rodzaju i znaczenia nieprawidłowości.

Możliwe następstwa: wyjaśnienia, korekta rozliczenia, wstrzymanie wypłaty lub zwrot.

Powrót na inwestycje w okresie trwałości

Stan przy zakończeniu

Ocieplono strop pod nieogrzewanym poddaszem. Zakres odpowiadał przyjętym założeniom.

Stan podczas kolejnej kontroli

Beneficjent zagospodarował poddasze. Sprawdzamy, czy zmienił ogrzewanie, przegrody lub izolację.

Oceniamy wpływ zmian na zachowanie efektów i warunków umowy.

Przykład szkoleniowy łączący doświadczenia z różnych kontroli

Co ułatwia zakończenie kontroli?

Jednoznaczne przypisanie zakresu do miejsc w budynku.

Spójne nazwy i powierzchnie w dokumentacji.

Dowody wykonania robót, także warstw zakrytych.

Opisane i wyjaśnione zmiany powstałe podczas realizacji.

W budynku powinniśmy móc odnaleźć zakres opisany w dokumentach.

Dziękuję za uwagę

Zapraszam do pytań

Izabela Radziszewska

Zastępca Kierownika Zespołu Kontroli Zewnętrznej

WFOŚiGW w Krakowie

Podstawy i materiały źródłowe

Program „Czyste Powietrze” i katalog kosztów właściwe dla danej umowy.

Materiały NFOŚiGW dotyczące kontroli oraz dokumenty operatorskie.

Warunki techniczne: załącznik nr 2, pkt 1.2 (okna i drzwi).

Rozporządzenie o audytach energetycznych z 17 marca 2009 r., § 5.

Własna prezentacja, zdjęcia, statystyki i doświadczenia z kontroli.